

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Анна Кирилова Покровнишка,
член на Научното жури в конкурса
за заемане на академичната длъжност „доцент“,
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“
в ДВ. бр. 82 от 07.10.2025 г.**

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от единствения участник в конкурса – гл. ас. д-р Росица Ангелова Рангелова

Главен асистент д-р Росица Рангелова придобива бакалавърска и магистърска степен във ВИИИ „Николай Павлович“ – София. През 2015 г. успешно защитава дисертационен труд в професионално направление 8.2. *Изобразително изкуство* на тема „Концепции при проектиране на детското облекло“ под научното ръководство на проф. Майа Богданова.

В материалите за конкурса са представени научни публикации и участия в конференции, които подчертават интереса на кандидата към модата и в частност – към детското облекло. Текстове като „Развитие на съвременното българско детско облекло“, „Детското облекло в българските монархии“, „Стилове в съвременното детско облекло“ и „Детското униформено облекло в България – възникване и развитие“ проследяват връзките между социалния статус, културната идентичност и съвременните етични норми при детската мода. В контекста на тези изследвания са отбелязани устойчивостта на бъдещето (еко-материалите), историческата памет и социокултурната трансформация при облеклото на подрастващите.

Монографията „Детското облекло в България – развитие и проблематика“, която е издадена на базата на защитен дисертационен труд, разглежда развитието на българската детска мода през различните времеви периоди. Историческият преглед на облеклото за деца е свързано с неговия произход и обособяването му като самостоятелна и независима част от модата. Направените проучвания в текста обхващат психологическата и социалната роля на дрехите, изграждането на стиловите специфики, както и необходимите изисквания към готовия продукт.

Социалният аспект в модата има твърде широка валидност, която засяга осведомеността, изразителността и отражението, залегнали в естетическото изграждане. Въздействието на продукта може да бъде усетен, когато той бъде поставен в конкретни условия, при които се изгражда близък контакт с обществеността. Това е начинът, при който неговото колективно мнение става еквивалентно на мнението на автора.

От друга страна наблюдаващият изгражда индивидуална възприемчивост към всичко, което е свързано с модния дизайн. Комуникацията между изделие, автор и зрител е в обща зависимост. Психическите процеси при възприемане на изображението в модата въздействат чрез преживявания, които реципиентът сам създава вътре в себе си. Чувствата, предизвикани от общуването с модното изделие, могат да бъдат свързани с различни усещания, които са зависими от нагласата и личностната оценка.

В книгата са застъпени стиловите специфики, които според авторката „...са идентифицирани и индивидуализирани през призмата от характерните особености на детската дреха, отразявайки в по-мощна степен новите взаимоотношения между модата за възрастни и тези на деца“. Основните параметри, по които се проектира детското облекло, застават зад специфичните потребности на подрастващите.

Творческата активност на кандидата е представена в албум, който включва дизайнерските колекции: „Птици“, „Като теб“, „Децата и зимата“, „15 минути слава“, „Усещане“ и „Цветно“. Росица Рангелова има изразено отношение в областта на модата. Един от художествените ѝ проекти е повлиян

от творчеството на Анди Уорхол (колекция „15 минути слава“), а при другия (колекция „Птици“) е потърсена комуникацията с картините на българската художничка, живееща във Виена – Силвия Генова. И в двата случая е представен образът от изкуството като носител на двукомпонентната осведоменост. От една страна, тя е свързана с пряката информация като цветове, структура и т.н., а от друга – с косвената, която разкрива смисъла, идеята. Модните проекти е необходимо да се възприемат в цялата им истинност (косвена и пряка), защото в противен случай разбирането им ще остане непълно.

Създаденото произведение в модата има способността да въздейства върху човека като част от действителността и всичко, което ни заобикаля. Процесът на формирането ѝ е вътрешно състояние на автора, който се стреми да пресъздаде своята същност, използвайки художествените средства и да изрази чувствата и преживяванията си в един материален облик. Колекцията „Като теб“ се базира на пластично-образната реторика, която ни демонстрира способите за визуализиране на диалога между дете и майка. Цялостната модна визия открива паралел между видимото и невидимото, за да достигне до сетивата на възприемащия и да представи основния мотив – приемствеността между поколенията.

Колекцията „Усещане“ изгражда образи със собствено поведение, при които в допълнение присъства ябълката (реалният продукт). Според Жан Шевалие и Ален Геербрант „...ябълката е метафоричен символ на знанието, защото, ако я разрежем на две (перпендикулярно на дръжката), ще намерим пентаграма, традиционен символ на знанието“. Референтът за този знак от реалната среда, заедно с чистия, бял цвят на дрехите с ръчно плетена българска дантела, открива съвременните форми на „културната памет“. Концепцията на авторката е минималистична, нейната цел е да въздейства върху въображението и позицията на зрителя. Артистичният изказ набляга на изразителността, носеща в себе си минало и настояще.

Колоритът в колекциите „Децата и зимата“ и „Цветно“ е с ясно изразителни възможности за поставяне на преден план на работната субстанция. Тук се обръща внимание към текстурата и цветовите акценти, а произходът на

формите е потърсен в материята, която демонстрира своята воля.

Посочените приноси в справката са лично дело на кандидата и имат научна и творческа насока. Най-значимото теоретично проучване на Рангелова е насочено към изследване на стиловете и съвременните форми в областта на детската мода. Доказателство за това са цитиранията от други автори. Приносите на кандидата са ангажирани и с нейното лично отношение към изкуството и модния дизайн.

Реализираните проекти, които са посочени в хабилитационната справка, са с национален и международен характер. Росица Рангелова е член на Съюза на българските художници (секция „Дизайн“) и Сдружение на Научно-техническия съюз по текстил, облекло и кожи (НТС по ТОК). През 2023 г. тя е отличена с наградата „Златна игла“ на Академията за мода в категория „Детска мода“. Това престижно отличие е потвърждение за приноса и ангажираността на кандидата към детската мода.

Педагогическият опит на Росица Рангелова е главно в областта на висшето образование. Ръководител е на изследователски и творчески проекти на студентите. Паралелно с аудиторната си заетост, тя изпълнява своите административни и научно-творчески ангажименти. Автор е на учебни програми, които са включени в учебния план на специалност „Мода“.

Документите и материалите, представени от кандидата, съответстват и покриват минималните национални критерии и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешния правилник на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Предвид изложените материали и всичко казано дотук, изразявам своята положителна оценка и предлагам на Научното жури да присъди академичната длъжност *Доцент* на гл. ас. д-р Росица Ангелова Рангелова в област на висше образование 8. *Изкуства*, по професионално направление 8.2. *Изобразително изкуство (Мода (Мода на детско облекло))*.

Дата: 05.02.2026 г.

Член на журито:

(Доц. д-р Анна Покровнишка)

OPINION

**by Assoc. Prof. Dr. Anna Kirilova Pokrovnishka,
Member of the Scientific Jury in the competition
for appointment to the academic position of Associate Professor,
announced by South-West University “Neofit Rilski”,
promulgated in the State Gazette, issue No. 82 of 07.10.2025**

Regarding:

The scientific, applied-scientific, and professional-academic activity and output submitted by the sole applicant in the competition – Chief Assistant Professor Dr. Rositsa Angelova Rangelova

Chief Assistant Professor Dr. Rositsa Rangelova obtained her bachelor's and master's degrees at the National Academy of Arts “Nikolay Pavlovich”, Sofia. In 2015, she successfully defended her doctoral dissertation in Professional Field 8.2. Fine Arts, entitled “Concepts in Children's Clothing Design”, under the scientific supervision of Prof. Maya Bogdanova.

The competition materials include scientific publications and conference participations that highlight the candidate's sustained interest in fashion and, more specifically, in children's clothing. Works such as “Development of Contemporary Bulgarian Children's Clothing,” “Children's Clothing in the Bulgarian Monarchies,” “Styles in Contemporary Children's Clothing,” and “Children's Uniform Clothing in Bulgaria – Origin and Development” trace the interrelations between social status, cultural identity, and contemporary ethical norms in children's fashion. Within the framework of these studies, particular emphasis is placed on future sustainability (eco-materials), historical memory, and sociocultural transformation in children's clothing.

The monograph “Children's Clothing in Bulgaria – Development and Issues,” published on the basis of a defended doctoral dissertation, examines the development of Bulgarian children's fashion across different historical periods. The historical overview of children's clothing is linked to its origins and its emergence as an independent and autonomous segment of fashion. The research presented in the text addresses the psychological and social role of clothing, the formation of stylistic specificities, as well as the essential requirements for the finished product.

The social aspect of fashion possesses broad relevance, encompassing awareness, expressiveness, and impact embedded in aesthetic construction. The influence of a fashion product can be fully perceived when it is placed in specific conditions that enable

close interaction with the public. In this process, collective opinion becomes equivalent to the author's intent.

At the same time, the observer develops an individual receptivity to all aspects related to fashion design. Communication between the object, the author, and the viewer exists in a state of mutual dependence. The psychological processes involved in the perception of fashion imagery act through experiences internally generated by the recipient. The emotions provoked through interaction with a fashion object may be associated with various sensations, dependent on personal attitudes and individual evaluation.

The book discusses stylistic specificities which, according to the author, are "identified and individualized through the prism of the characteristic features of children's clothing, reflecting on a larger scale the new relationships between adult fashion and children's fashion." The principal parameters guiding children's clothing design are directly aligned with the specific needs of the growing child.

The candidate's creative activity is presented in an album that includes the designer collections "Birds," "Like You," "Children and Winter," "15 Minutes of Fame," "Sensation," and "Colorful." Rositsa Rangelova demonstrates a clearly articulated position in the field of fashion. One of her artistic projects is influenced by the work of Andy Warhol ("*15 Minutes of Fame*" collection), while another ("*Birds*" collection) seeks dialogue with the paintings of the Bulgarian artist living in Vienna, Silvia Genova. In both cases, the image from fine art is presented as a carrier of dual-layered awareness: on the one hand, direct information such as color and structure, and on the other, indirect meaning revealing concept and idea. Fashion projects must be perceived in their entirety—both direct and indirect—otherwise their interpretation remains incomplete.

A fashion creation possesses the capacity to influence individuals as part of reality and the surrounding world. The process of its formation is an internal state of the author, who seeks to recreate personal essence through artistic means and to express emotions and experiences in material form. The collection "Like You" is based on plastic-visual rhetoric, demonstrating methods for visualizing the dialogue between child and mother. The overall fashion vision establishes a parallel between the visible and the invisible, engaging the viewer's senses and presenting the core motif—intergenerational continuity.

The collection "Sensation" constructs images with autonomous behavior, supplemented by the presence of the apple as a real object. According to Jean Chevalier and Alain Gheerbrant, "the apple is a metaphorical symbol of knowledge, because if we cut it in half (perpendicular to the stem), we find a pentagram, a traditional symbol of knowledge." This referent from the real environment, together with the pure white color of the garments featuring hand-knitted Bulgarian lace, reveals contemporary forms of "cultural memory." The author's concept is minimalist, aiming to influence the viewer's imagination and

standpoint. The artistic language emphasizes expressiveness that carries both past and present within it.

The color schemes in the collections “Children and Winter” and “Colorful” demonstrate pronounced expressive potential, foregrounding the working substance. Attention is directed toward texture and color accents, while the origin of forms is sought within the material itself, which asserts its own agency.

The contributions outlined in the reference report are the candidate’s personal achievements and possess both scientific and creative dimensions. The most significant theoretical research conducted by Rangelova focuses on the study of styles and contemporary forms in the field of children’s fashion, as evidenced by citations from other authors. Her contributions are also deeply connected to her personal engagement with art and fashion design.

The projects listed in the habilitation documentation have national and international significance. Rositsa Rangelova is a member of the Union of Bulgarian Artists (Design Section) and the Scientific and Technical Union of Textile, Clothing, and Leather. In 2023, she was awarded the “Golden Needle” prize by the Academy of Fashion in the category Children’s Fashion. This prestigious distinction confirms the candidate’s contribution and commitment to the field of children’s fashion.

Rositsa Rangelova’s pedagogical experience is primarily within higher education. She supervises students’ research and creative projects and, alongside her teaching duties, fulfills administrative and scientific-artistic responsibilities. She is the author of curricula included in the study program of the specialty Fashion.

The documents and materials submitted by the candidate comply with and meet the minimum national criteria and satisfy the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its implementing regulations, and the Internal Regulations of South-West University “Neofit Rilski.” In view of the presented materials and all of the above, I express my positive evaluation and propose to the Scientific Jury to confer the academic position of Associate Professor upon Chief Assistant Professor Dr. Rositsa Angelova Rangelova in Higher Education Area 8. Arts, Professional Field 8.2. Fine Arts (Fashion – Children’s Fashion).

Date: 05 February 2026

Member of the Jury:

(Assoc. Prof. Dr. Anna Pokrovnishka)